



Avskogningsförordningens påverkan på svenska energiföretag

Nelly Paz Eriksson

Examensarbete/Självständigt arbete • 15 hp

Sveriges lantbruksuniversitet, SLU

Fakulteten för naturresurser och jordbruksvetenskap/Institutionen för ekonomi

Ekonomi – hållbar utveckling

Examensarbete/SLU, Institutionen för ekonomi, 1521 • ISSN 1401-4084

Uppsala 2023



Avskogningsförordningens påverkan på svenska energiföretag

Nelly Paz Eriksson

Handledare: Karin Hakelius, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för ekonomi

Examinator: Per-Anders Langendahl, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för ekonomi

Omfattning: 15 hp

Nivå och fördjupning: Grundnivå, G2E

Kurstitel: Självständigt arbete i Företagsekonomi

Kurskod: EX0902

Program/utbildning: Ekonomi – hållbar utveckling

Kursansvarig inst.: Institutionen för ekonomi

Utgivningsort: Uppsala

Utgivningsår: 2023

Upphovsrätt: Alla bilder används med upphovspersonens tillstånd.

Serietitel: Examensarbete/SLU, Institutionen för ekonomi

Delnummer i serien: 1521

ISSN: 1401-4084

Nyckelord: Avskogningsförordningen, bioenergi, miljöreglering, energiföretag, skogliga biobränslen, bioolja

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för naturresurser och jordbruksvetenskap

Institutionen för ekonomi

Sammanfattning

För att bekämpa global avskogning och skogsförstörelse orsakat av produktion och konsumtion i EU så har den Europeiska kommissionen välkomnat en ny lagstiftning. Den så kallade Avskogningsförordningen införs med syftet att bekämpa klimatförändringarna och reducera påverkan på den biologiska mångfalden, detta genom att förbjuda produkter inom EU som kommer från ställen där avskogning skett. Energiföretag i Sverige använder sig idag av flera typer av biobränslen såsom skoglig biomassa och bioolja som i framtiden kommer att bli reglerade av lagen och därmed göra avtryck på marknaden och dess aktörer.

Syftet med denna studie är att bidra med ökad förståelse om hur EU:s Avskogningsförordning kan påverka energiföretag i Sverige som använder sig av skogliga biobränslen och biooljor. Vidare undersöks hur detta förhåller sig till det valda teoretiska ramverket som består av Porters hypotes, Creating Shared Value samt legitimitetsteorin. Studien tillämpar en kvalitativ forskningsmetod med en induktiv ansats där empiriinsamlingen är baserad på semistrukturerade intervjuer med tre organisationer; Energiföretagen, Preferred by Nature och Skogsindustrierna.

Resultatet indikerar på att Avskogningsförordningen kommer leda till att energiföretag måste implementera nya resurser såsom administration, spårbarhetssystem, riskhantering och ny personal för att uppnå lagefterlevnad vilket kommer vara tidskrävande och kostsamt för företagen. Vidare indikerar resultatet att lagen inte kommer att tillföra något ytterligare mervärde för företagen. Detta beror på att kraven som lagen tillför kan bli kostsamma att implementera och därmed kommer inte dessa kostnader kunna väga upp för den inverkan som lagen har på avskogningsproblemet. Däremot kommer energiföretag att lära sig mer om vad för problem som finns i de högriskländerna som de importerar sina resurser ifrån.

Nyckelord: Avskogningsförordningen, bioenergi, miljöreglering, energiföretag, skogliga biobränslen, bioolja

Abstract

To fight global deforestation and forest degradation caused by production and consumption in the EU, the European Commission has welcomed a new legislation. The so-called Deforestation Regulation is introduced with the aim of combating climate change and to reduce the impact of biodiversity by prohibiting products in the EU that come from areas where deforestation has occurred. Energy companies in Sweden today use several types of biofuels such as woody biomass and bio-oil which will be regulated by the law in the future and therefore make an imprint on the market and its actors.

The purpose of this study is to contribute with increased understanding of how EU's Deforestation Regulation can affect energy companies in Sweden that use woody biomass and bio-oil. Furthermore, it investigated how this relates to the chosen theoretical framework that consists of the Porter hypothesis, Creating Shared Value, and the legitimacy theory. The study applies a quantitative research method with an inductive approach where the theory has been collected with semi-structured interviews with three organizations; Energiföretagen, Preferred by Nature and Skogsindustrierna.

In conclusion, the Deforestation Regulation will lead to energy companies having to implement new resources such as administration, traceability systems, risk management and new staff to achieve law compliance, which will be time consuming and costly for the companies. Further, the result indicates that the law will not contribute to any greater added value for the companies. This is because the requirements of the law can be costly to implement and thus these costs will not be able to offset the impact that the law has on the deforestation problem. The energy companies will however learn more about the existing problems that occur in the high-risk countries from which they import their resources.

Keywords: Deforestation Regulation, bioenergy, environmental regulation, energy companies, woody biofuels, bio-oil

Innehållsförteckning

1	Inledning	8
1.1	Bakgrund.....	8
1.2	Problemformulering.....	11
1.2.1	Empiriskt problem	11
1.2.2	Teoretiskt problem	12
1.3	Syfte och frågeställningar	12
1.4	Avgränsningar	12
2	Teori	14
2.1	Porters hypotes	14
2.2	Creating Shared Value (CSV).....	15
2.3	Legitimitetsteorin	16
2.4	Teoretisk syntes	17
3	Metod.....	18
3.1	Forskningsmetod	18
3.2	Litteraturgenomgång.....	18
3.3	Respondenturval	19
3.4	Empiriinsamling.....	19
3.5	Analys av data	20
3.6	Metoddiskussion	20
3.6.1	Trovärdighet och äkthet.....	21
3.6.2	Etiska aspekter	22
4	Empiri	23
4.1	Energiföretagen	23
4.1.1	Intervjusvar, Energiföretagen	23
4.2	Preferred by Nature	25
4.2.1	Intervjusvar, Preferred by Nature	25
4.3	Skogsindustrierna	27
4.3.1	Intervjusvar, Skogsindustrierna	28
4.4	Sammanfattning av empiri	30
5	Analys och diskussion	31
5.1	Porters hypotes	31
5.2	Creating Shared Value (CSV).....	32

5.3	Legitimitetsteorin	32
5.4	Diskussion.....	33
6	Slutsats	35
6.1	Kritisk reflektion.....	37
6.2	Framtida forskning	37
	Referenser	38
	Bilaga 1 - intervjuguide med organisationer	43

1 Inledning

I det inledande kapitlet presenteras bakgrunden till det valda ämnet. Sedan presenteras studiens empiriska och teoretiska problem samt syfte och frågeställningar som studien ämnar besvara. Vidare redogörs för uppsatsens avgränsningar.

1.1 Bakgrund

Sambandet mellan energianvändning och ekonomisk tillväxt är starkt och att då ha en pålitlig energiförsörjning är en viktig faktor för näringslivet (Energiföretagen 2018). Sverige ligger i framkant i EU när det kommer till andelen förnybar energi som produceras, år 2021 kom 60 procent av den producerade elen från förnybara källor (SCB 2022). Alla energislag, både fossila och förnybara, påverkar däremot miljön negativt. Är det inte genom koldioxidutsläpp så kan det vara genom påverkan på den biologiska mångfalden eller livsmiljöer för hotade arter (Naturvårdsverket u.å a). Produktionen av el och fjärrvärme står för åtta procent av Sveriges totala utsläpp, detta motsvarar fyra miljoner ton koldioxidekvivalenter (Naturvårdsverket u.å b). Detta innebär att energibranschen har ett stort ansvar att bidra till minskad miljöpåverkan samtidigt som att möta marknadens efterfrågan och försörja samhället med energi (Energiföretagen 2018).

Bioenergi utgör ungefär en fjärdedel av Sveriges energianvändning (Naturvårdsverket u.å c). Det är energi som härrör från biomassa och kan användas som fasta, flytande och gasformiga bränslen för en mängd olika ändamål såsom transport, uppvärmning, elproduktion och matlagning (Creutzig et al. 2015). Dessa biobränslen som förbränns för utvinningen av energi förekommer i gasform som biogas, i fast form som ved eller pellets och i flytande form som bioolja (Naturskyddsföreningen 2021a). Biomassa kan definieras som ett icke-fossilt biologiskt material, till exempel restprodukter från jord- och skogsbruk (Field et al. 2008). En typ av biomassa är skogsbränsle, till exempel grenar, ris och toppar, förkortas GROT, som lämnas kvar i skogen efter avverkning och som tas tillvara på och används som bränsle vid el- och värmeproduktion (Skogsstyrelsen 2023). Ett annat exempel på skogsbränsle är bränsleved, detta är timmer eller massaved som är rötskadat, torrt eller som på något annat sätt inte kan användas av industrin

(Sydved u.å). På detta sätt kan man skapa bioenergi från skogen som då blir ett miljövänligare alternativ till fossila energikällor såsom stenkol, olja och fossilgas (Skogsstyrelsen 2023). Däremot ska det undvikas att göra biobränsle utifrån grovt virke eller stubbar som det inte är något fel på eftersom detta i första hand ska användas till långlivade produkter såsom hus i trä, möbler eller papper. Detta är dock något som sker i en begränsad utsträckning i Sverige (Naturskyddsföreningen 2021a). Användningen av skogliga restprodukter med syfte att producera förnybar energi har flera fördelar i jämförelse med andra förnybara energikällor, det vill säga sol- och vindkraft. Till exempel kan energi produceras i både små och stora skalor, samt leverera el i en jämn takt eftersom resurserna från skogen inte är lika väderberoende (Titus et al. 2021).

Biobränslen kan även utvinnas från resurser som har en betydligt sämre klimatprestanda än till exempel skogliga restprodukter. Dessa är palmolja- och sojabaserade biobränslen. Dessa biooljor används till el och värmeproduktion men även som biodrivmedel, det vill säga bränsle till fordon (Naturskyddsföreningen 2021a). Dessa resurser är miljömässigt dåliga eftersom de bidrar till att stora områden av regnskog huggs ner för att ge plats åt odlingsmark. Även fast palmolja kan vara certifierad så finns det fortfarande en risk att den bidrar till avskogning (Naturskyddsföreningen 2021b)

Fastän elproduktion av biomassa är bättre än fossila energikällor så kräver utvinningen av biomassa däremot uppoffringar av naturområden som leder till ökad avskogning (Field et al. 2008). *“Avskogning och skogsförstörelse är viktiga drivkrafter för den globala uppvärmningen och förlusten av biologisk mångfald”* (Europeiska kommissionen 2022). Skogen är värdefull på många sätt, framför allt ger skogen naturliga livsmiljöer för växter och djur och bevarar den biologiska mångfalden av naturliga ekosystem (Bala et al. 2007). Avskogning påverkar det globala klimatet negativt genom att kolet som lagras i växterna och jorden frigörs och även genom att ändra de fysiska egenskaperna av markerna. Avskogning påverkar jordens uppvärmning genom att tillföra koldioxidutsläpp i atmosfären och genom att eliminera den potentiella ökade kolinlagringen i träd som ett resultat av framtida koldioxidgödsling. Avskogning bidrar även till en minskning av evapotranspirationen vilket är summan av avdunstat mark- och ytvatten som även bidrar till en reducerad lufttemperatur (Akbari et al. 1992).

Naturvårdsverket (u.å c) identifierar aspekter gällande miljö och människor som ska tas hänsyn till för att bioenergi ska kunna vara hållbar när det kommer till produktion och konsumtion av biomassa. Bland dessa aspekter finns det bland annat punkter angående miljöpåverkan som innebär att biomassan inte får bidra till avskogning eller minska den biologiska mångfalden (ibid). Det krävs att nya träd

växer tillbaka där det skett avverkning, detta för att ny koldioxid måste bindas in i skogen för att kunna ersätta det som släpptes ut i atmosfären när avverkningen skedde (Skogsstyrelsen 2023). För att bioenergi ska kunna räknas som förnybar är det ett måste att ett långsiktigt hållbart skogsbruk bibehålls (ibid).

Den europeiska gröna given lanserades av Europeiska kommissionen 2019 för en grön omställning. Det är en samling av politiska initiativ där slutmålet är ett klimatneutralt EU senast år 2050. För en modern och konkurrenskraftig ekonomiska strategin vara heltäckande och sektorsövergripande som inkluderar alla väsentliga politikområden såsom klimat, miljö, energi, transport, industri, jordbruk och hållbar finansiering (Europeiska rådet 2022). Detta för att möjliggöra att alla relevanta områden kan bidra till EU:s slutgiltiga klimatmål. Några exempel på initiativ som ingår i den gröna given är Förnybardirektivet, strategin för biologisk mångfald och handlingsplanen för den cirkulära ekonomin (Europeiska kommissionen u.å).

Den sjätte december 2022 välkomnade den Europeiska kommissionen en ny lagstiftning som ingår i den gröna given, för att bekämpa global avskogning och skogsförstörelse orsakade av produktion och konsumtion i EU. Den så kallade Avskogningsförordningen syftar till att bekämpa klimatförändringarna och att minska påverkan på den biologiska mångfalden genom att förbjuda produkter som säljs inom EU som bidrar till avskogning (Europeiska kommissionen 2022). I praktiken innebär detta att verksamhetsutövare och handlare måste kunna bevisa att produkterna både är *avskogningsfria* och *lagliga*. En produkt som är avskogningsfri har sitt ursprung från mark som inte avskogats efter den 31 december 2020. En produkt som är laglig överensstämmer med all relevant lagstiftning i produktionslandet. Lagen omfattar produkter såsom palmolja, nötkreatur, soja, kaffe, kakao, timmer och gummi samt produkter som framställs av dem. Dessa produkter har identifierats som de främsta orsakerna till avskogning eftersom de kräver en stor mängd mark för att produceras (ibid).

Förutom att kunna bevisa att sina produkter är avskogningsfria och lagliga, måste operatörer på marknaden, det vill säga kommersiella verksamheter som släpper ut relevanta produkter eller råvaror på EU-marknaden, införa ett ”*due diligence*” system. I detta system ingår tre steg; *Informationsinsamling*, *riskbedömning* och *riskreducering*, dessa steg bidrar till ökad spårbarhet och transparens. Informationsinsamlingen består av att samla in geolokalisering för sina produkter, detta inkluderar koordinater på vart produkterna har producerats eller skördats, samt ett datum eller en tidsram på när produkten producerades eller skördades. Riskbedömningen innebär en bedömning av den informationen som samlats in för att fastställa risken för avskogning, skogsförstörelse och olaglighet i samband med

produkten. Riskreduceringen innebär att införa åtgärder för att minska icke försumbara risker till minimala nivåer. Dessa åtgärder kan till exempel innefatta att begära ytterligare information, att göra oberoende undersökningar, eller att göra vetenskapliga produkttester och revisioner (Global Traceability u.å; Preferred by Nature u.å a). När lagen träder i kraft kommer företag ha 18 månader på sig att implementera lagen. Om företag har en bristande lagefterlevnad är påföljderna böter på minst fyra procent av den totala årliga omsättningen i EU (Europeiska parlamentet 2022).

1.2 Problemformulering

I detta avsnitt presenteras studiens problemformulering som har delats upp i två delar, ett empiriskt problem och ett teoretiskt problem.

1.2.1 Empiriskt problem

EU:s initiativ till minskad skogsavverkning kommer leda till att energiföretagen som använder sig av träbaserad biomassa samt palm- och sojabaserad bioolja, för energiutvinning, kommer behöva se till att sina importerade resurser kommer från hållbart avvertrade skogar. Detta för att Avskogningsförordningen sätter högre krav på spårbarhet där geolokalisering, datum, tid och koordinater kommer behövas för att produkter såsom trä, soja och palmolja ska klassas som lagliga (Europeiska kommissionen 2022). Den nya lagen införs med syftet att minska EU-ländernas bidrag till avskogning och skogsförstörelse som bidrar till minskad biologisk mångfald och ökat koldioxidutsläpp. Detta för att säkerställa att EU:s medlemsländer minskar sitt bidrag till klimatförändringarna (ibid).

Nya lagar leder till förändring i organisationer, till exempel genom förändringar i värdekedjan eller resursanvändning (Bagley 2006). EU:s Gröna Giv och dess lagstiftningar såsom Avskogningsförordningen har en väsentlig påverkan på förvaltningen av naturresurser (Mubareka et al. 2022), däribland biomassa som används inom energiutvinning (Naturvårdsverket u.å c). Detta innebär att Avskogningsförordningen troligtvis kommer bidra till ökade kostnader i form av monetära och personella. När dessa förändringar är implementerade uppstår däremot frågan om förordningen bidrar till ökad förståelse, hänsyn och mervärde för energiföretagen, eller om den endast bidrar till ökade kostnader. När lagar som dessa införs så har företag inget annat val än att följa dom, men då kan det finnas en risk att syftet med varför lagen infördes förloras.

1.2.2 Teoretiskt problem

Som en av de ledande internationella konsumenterna så spelar EU en viktig roll i drivandet av avskogning på grund av importen av avskogningsfrämjande varor. Däremot har deras roll i att reducera avskogningen fått begränsad vetenskaplig uppmärksamhet (Bager et al. 2020).

Avskogningsförordningen är en så pass ny lag att det finns en begränsad mängd forskning om den potentiella påverkan lagen kan ha i framtiden. Av den forskningen som redan blivit publicerad, är det stort fokus på de länder som är utanför EU som också kommer bli påverkade av lagen, till exempel Brasilien och hur deras arbetssätt i värdekedjorna kommer förändras (Zhunusova et al. 2022). Däremot finns det en brist på studier som gjorts om huruvida företag i EU:s medlemsländer kan bli påverkade av den nya lagen, samt hur deras arbetssätt kommer att behöva en förändring i framtiden. Därför avser denna studie att undersöka gapet i tidigare forskning.

1.3 Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att bidra med ökad förståelse om hur EU:s Avskogningsförordning kan påverka energiföretag i Sverige som använder sig av skogliga biobränslen och bioolja. Detta genom att undersöka hur branschen i framtiden kan behöva öka sina kontroller, rutiner och införa nya spårbarhetssystem. Studien ämnar besvara följande frågeställningar:

- i. Kommer Avskogningsförordningen leda till ökade kostnader för energiföretag i Sverige?*
- ii. Kommer Avskogningsförordningen leda till att arbetssätt såsom affärer, processer och rutiner inom energibranschen sker på ett annorlunda sätt?*
- iii. Kommer Avskogningsförordningen endast att bidra till ökade kostnader eller kommer den även bidra till ökat mervärde?*

1.4 Avgränsningar

Empirin i denna uppsats kommer att samlas in via semistrukturerade intervjuer med organisationerna; Energiföretagen, Preferred by Nature samt Skogsindustrierna. Uppsatsen avgränsas till den svenska energibranschen och hur den kommer påverkas ekonomiskt av Avskogningsförordningen, samt hur deras arbetssätt såsom hantering av värdekedjan kommer förändras. Vidare undersöks hur dessa

förändringar kommer att bidra till ökat mervärde. Eftersom Avskogningsförordningen är en ny lag som ännu inte blivit implementerad av energiföretag så är studiens avgränsning till organisationer som respondenter högst relevant. Detta för att dessa organisationer i nuläget har bättre koll på denna miljöreglering än företagen i energibranschen. Avskogningsförordningen innefattar alla EU:s medlemsländer, men denna studie avgränsas till Sveriges energiföretag för att få en djupgående och detaljrik undersökning.

2 Teori

I följande kapitel presenteras det valda teoretiska ramverket som består av *Porters hypotes*, *Creating Shared Value* och *Legitimitetsteorin*. Kapitlet avslutas sedan med en teoretisk syntes som binder ihop de olika teorierna.

2.1 Porters hypotes

Porters hypotes utformades av Michael Porter 1991, det är en ekonomisk teori som hävdar att korrekt utformade miljöregleringar kan framkalla innovationer och förbättra företagets konkurrenskraft, snarare än att endast skapa en kostnadsbörda (Porter 1991). Porter och van der Linde (1995) fortsatte att utveckla teorin och anser att den konventionella uppfattningen av miljöregleringar är ofullständig. De hävdar att korrekt utformade miljöregleringar kan framkalla innovation som delvis eller fullständigt kan kompensera för kostnaderna som uppstår genom att efterleva lagen. Dessa "innovationskompensationer" kan både sänka företagets kostnader och även leda till konkurrensfördelar mot företag i andra länder som inte omfattas av liknande lagar. Till exempel: om en ny lag kräver att företag ska minska sina utsläpp eller avfall, kan företag uppmuntras att övergå till renare produktionsmetoder såsom återvinning eller användning av förnybar energi, vilket kan leda till reducerade kostnader och ökad konkurrenskraft. Porter och van der Lindes (1995) tolkning av miljöregleringar ser miljörelaterade lagar och regleringar som drivkrafter för innovation och produktivitet som leder till en hållbar och konkurrenskraftig ekonomi (ibid).

Porter och van der Linde (1995) tar även upp fem aspekter till varför korrekt utformade miljöregleringar leder till dessa framgångar. Regleringar kan hjälpa till med att signalera företagen om sannolikt dålig resurseffektivitet och potentiella tekniska förbättringar. Regleringar som är fokuserade på informationsinsamling ökar medvetenheten hos företag. Regleringar kan minska osäkerheten som finns om huruvida miljöinvesteringar kan vara värdefulla. Regleringar kan även skapa motivation till innovation och framsteg. Till sist så fungerar regleringar som ett sätt att utjämna övergångsvillkoren, detta är högst relevant under övergångsperioden så inget företag kan få fördelar genom att undvika miljöinvesteringar (ibid).

Porter och van der Linde (1995) tar upp tre principer som miljöregleringar måste följa för att kunna främja att innovationskompensationer uppstår. Först och främst ska regleringar möjliggöra för företagen att själva kunna bestämma sin strategi och lösning som passar organisationen, detta för att skapa det maximala främjandet av innovation. Regleringen ska även vara målinriktad i stället för processinriktad. För det andra ska regleringarna främja kontinuerlig förbättring och uppmuntra innovation för att kunna nå målen. För det tredje så ska regleringen inte lämna något utrymme för osäkerhet, det vill säga att lagar ska administreras på ett samordnat sätt (ibid).

Porters hypotes har även mottagit en del kritik. Palmer et al. (1995) menar att Porters hypotes är baserad på idén att företag ignorerar lönsamma möjligheter och att teorin bortser från antagandet att företag är vinstmaximerande. De ifrågasätter varför företag ska behöva regleringar för att ackumulera innovativa och vinsthöjande metoder, samt varför regulatorerna skulle veta bättre om dessa metoder än företagen själva (Palmer et al. 1995).

2.2 Creating Shared Value (CSV)

CSV är ett koncept som introducerades av Michael Porter och Mark Kramer 2006. Konceptet går ut på att motivera företag till att skapa lönsamma affärsmöjligheter och maximera sin vinst men samtidigt som de också hjälper till att skapa värde för samhället. Porter och Kramer (2011) hävdar att företag kan skapa ekonomiskt värde genom att ta itu med samhällets problem och behov, vilket i sin tur leder till en positiv inverkan för både företaget och samhället. CSV uppmuntrar företag till att bortse från kortsiktiga ekonomiska vinster och i stället lägga fokus på att bidra till en långsiktigt hållbar tillväxt för samhället och företaget i sig, på detta sätt har företaget skapat ett delat värde. Det delade värdet beskrivs som ett nytt sätt att nå ekonomisk framgång, företagen ska inte se på det som ett socialt ansvar utan som ett nytt affärstänk (ibid). Skapandet av delat värde ger också möjligheter till att bidra till att bekämpa klimatförändringarna. Till exempel genom användningen av förnybar energi, som är bra för klimatet men också konkurrenskraftigt med fossil energi. Att effektivisera sin energianvändning kan minska företagets avfall och därmed gynna företaget ekonomiskt och samtidigt ge fördelar för miljön (Kramer 2020).

Porter och Kramer (2011) identifierar tre sätt som företag kan skapa delat värde på. Det första sättet går ut på att återskapa produkter och marknader vilket innebär att skapa nya produkter och tjänster som tar itu med samhällsproblem. Detta genom att hitta innovativa lösningar till sociala och miljömässiga utmaningar. Det andra sättet är omdefiniering av produktivitet i värdekedjan. Detta går ut på att skapa

ekonomiskt värde genom att förbättra effektiviteten och hållbarheten i verksamheten. Till exempel genom minskat avfall eller resursutarmning. Det tredje sättet handlar om att möjliggöra lokal klusterutveckling, detta innebär att investera i lokala samhällen och ekosystem. Detta genom att till exempel stödja infrastruktur eller utbildning där företaget verkar (Porter & Kramer 2011).

2.3 Legitimitetsteorin

Suchman (1995:574) definierar legitimitet som *”en generaliserad uppfattning eller antagande om att handlingar av en enhet är önskvärda, riktiga eller lämpliga inom något socialt konstruerat system av normer, värderingar, övertygelser och definitioner”*.

Legitimitetsteorin förklarar hur organisationer strävar efter att upprätthålla sin sociala acceptans i ögonen på intressenter såsom kunder, aktieägare, anställda, myndigheter och framför allt samhället. Detta för att företag måste uppfylla samhällets förväntningar och normer för att kunna anses som legitima (Deegan 2002). Teorin utgår från synen att organisationer är en del av ett brett socialt system som indikerar att organisationer inte har någon rätt till resurser eller att alls existera om de inte kan anses som legitima i samhällets ögon. Teorin utgår ifrån att företag har ett socialt kontrakt som endast kan tilldelas av samhället (ibid). Av denna anledning är företag beroende av dess förmåga att förhålla sina handlingar i linje med samhällets förväntningar och normer. Att upprätthålla sitt företags legitimitet är en viktig resurs för att kunna tillhandahålla andra resurser i framtiden (Zimmerman 2002).

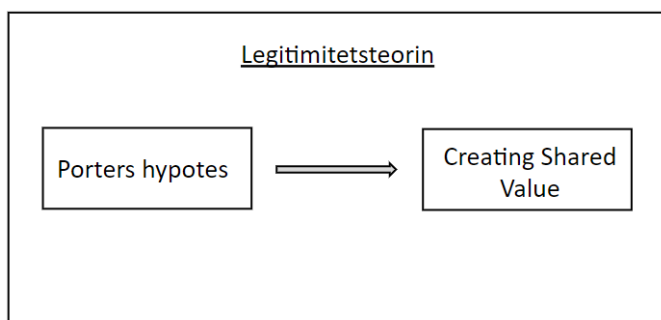
Legitimitetsteorin fungerar som en mekanism som motiverar företag till att implementera och utveckla frivilliga sociala och miljömässiga handlingar för att kunna upprätthålla sitt så kallade kontrakt med samhället (Burlea & Popa 2013). När miljöregleringar införs med syftet att skydda klimatet är det enligt legitimitetsteorin att sträva efter lagefterlevnad eftersom det är en intressefråga för företag att upprätthålla sin sociala acceptans från bland annat myndigheter. Om ett företag av någon anledning inte skulle lyckas efterleva en lag så finns det stor risk för att de hade mött negativ kritik och till och med fått sanktioner mot sig (Burlea & Popa 2013; Deegan 2002).

Legitimitetsteorin har även mottagit en del kritik. Till exempel belyser inte teorin interna faktorer som också påverkar företag såsom maktdynamik, resursberoende och institutionellt tryck (Deegan 2019). Teorin utgår även från att chefer endast fattar beslut utifrån en överlevnadsinstinkt (Deegan 2019). Detta förenklade antagandet säger alltså att chefer endast fattar beslut utifrån sitt eget överlevande

och egenintresse när det egentligen kan finnas flera olika normativa eller kulturella faktorer bakom ledningarnas beslut, även fast besluten kan leda till negativa konsekvenser för företagets legitimitet (Akbar 2018 se Deegan 2019).

2.4 Teoretisk syntes

Utifrån det som ovan presenterats i kapitel 2 har figur 1 konstruerats. Figuren visar hur de tre teorierna kan förhålla sig till varandra och representerar studiens teoretiska syntes. Figur 1 förklarar hur Porters hypotes kan integreras med CSV under förutsättningarna av legitimitetsteorin.



Figur 1. Teoretisk syntes. Egen bearbetning

Det har tidigare föreslagits att Porters hypotes och CSV hör ihop då ett delat värde enligt CSV blir konsekvensen av Porters hypotes (Emerson 2020). Med andra ord så föreslår denna teoretiska syntes att det resultatet som instämmer med Porters hypotes, även kommer vara inom ramen för CSV. Legitimitetsteorin blir i denna studie den sammanhängande teorin eftersom den i ett bredare perspektiv förklarar varför företag alltid strävar efter lagefterlevnad samt hur företag behöver förhålla sig till andra miljömässiga förväntningar och normer som samhället kan ha (Burlea & Popa 2013; Deegan 2002).

3 Metod

I detta kapitel presenteras studiens valda metod och den bakomliggande motivationen till detta. Vidare beskrivs studiens forskningsdesign, respondenturval och insamling av data. Kapitlet avslutas med att förklara relevanta kvalitetskriterier och etiska aspekter.

3.1 Forskningsmetod

Denna studie tillämpade den kvalitativa forskningsmetoden med en induktiv ansats. Detta innebär att teorin i studien genereras från författarens egen forskning, det vill säga utifrån insamlingen av analys och data. Den kvalitativa metoden karaktäriseras av det konstruktionistiska perspektivet, vilket går ut på att ackumulera observationer utifrån respondenternas perspektiv (Bryman & Bell 2017). Den kvalitativa metoden lämpar sig bra till studien då syftet var att studera ur företagets perspektiv med hjälp av semistrukturerade intervjuer, då underlättar det kvalitativa perspektivet eftersom det skapas utrymme för att analysera och tolka subjektiva och komplexa fenomen (ibid). Syftet med studien hade varit svår att uppnå med enbart kvantitativt material, därför faller denna studie naturligt under ramen för den kvalitativa metoden.

3.2 Litteraturgenomgång

Bryman och Bell (2017) förklarar litteraturgenomgången som grunden för ett berättigande av forskningsfrågorna samt utformningen av forskningsdesignen. Litteraturgenomgången utgör en viktig del i studien då den ger en grund för existerande och användbar litteratur samt vilken metod som kan användas. För att få fram en mer omfattande bild av ämnet valde författaren att ta till sig den kvalitativa forskningsmetoden med en *narrativ litteraturgenomgång*. I jämförelse med de systematiska granskningarna som har ett evidensbaserat angreppssätt så är den narrativa granskningen byggd på en interpretativ epistemologi. Detta innebär att författaren kan ändra sin tolkning av teorier eller litteratur under studiens gång vilket möjliggör för att utforska nya oväntade insikter inom området (ibid).

Sökmotorerna som har används är Primo och Google Scholar. Nyckelord som används under sökandet är; “environmental law”, “environmental law effects”, “Porter’s hypothesis”, “creating shared value”, “green supply chain management”, “law compliance”, “legitimacy theory”, “legitimacy and law compliance”.

3.3 Respondenturval

Ett målstyrt urval gjordes till denna studie för syftet att få en djup och bred bild av det valda ämnet. Ett urval av tre organisationer gjordes, detta för att Avskogningsförordningen är en så pass ny lag som ännu inte har implementerats på företagsnivå än och därför hade respondenter från energiföretag troligtvis inte kunnat svara på studiens frågeställningar lika bra som dessa organisationer. De valda organisationerna finns till för att hjälpa företag och agera medlare med dessa typer av utmaningar som kan uppstå när nya krav och lagar införs. Som författare var min bedömning att dessa respondenter hade relevant kännedom om ämnet och kunde starkt bidra till att besvara studiens frågeställningar.

Respondent 1, Energiföretagen

Raziyeh Khodayari, ansvarig för miljö, hållbarhet, energitillförsel och energiaskor.

Respondent 2, Preferred by Nature

Michael Jakobsen, regionchef Väst Europa

Respondent 3, Skogsindustrierna

Mårten Larsson, ansvarig för EU-skogsfrågor och bioenergifrågor

3.4 Empiriinsamling

Empirin till denna studie har samlats in via semistrukturerade intervjuer med förutbestämda frågor. Denna intervjuform lämnar utrymme för följdfrågor och personliga tillägg vilket bidrar till unika intervjuer med öppna diskussioner, vilket är högst lämpligt för en kvalitativ studie (Bryman & Bell 2017). Intervjuerna förbereddes med en intervjuguide (se bilaga 1) som skickades via mejl till respondenterna i förväg så att de kunde reflektera över frågorna innan intervjun. Frågorna togs fram utifrån studiens syfte och utifrån vad de olika respondenterna har för arbetsområden. Varje intervju varade mellan 35 till 45 minuter totalt och skedde via den digitala plattformen Teams. Intervjuerna utfördes digitalt eftersom detta var önskemålet från alla tre respondenter.

3.5 Analys av data

Empirin i studien har sammanställts utifrån de inspelade intervjuerna med samtliga respondenter. Att spela in intervjuer kan vara till fördel för författaren, för att senare under studiens gång ha möjlighet till att transkribera. Genom denna metod kan författaren vara mer närvarande under intervjun, i stället för att lägga sitt fokus på att anteckna (Bryman & Bell 2017).

Kodning av det insamlade empiriska materialet bidrar till en ökad förståelse samt underlättar för analysen och kvalitén på materialet, då kodning bidrar till att materialet blir strukturerat samt får djupare och heltäckande insikter (Linneberg & Korsgaard 2019).

Dataanalysen började med att varje inspelad intervju transkriberades till en löpande text som kodades efter tre tematiska ämnen som är baserade på uppsatsens frågeställningar; ökade kostnader, förändrade arbetssätt och mervärde. Därefter skickades de transkriberade intervjuerna tillbaka till varje respondent för att möjliggöra för potentiella ändringar i materialet om något hade tolkats fel av författaren.

3.6 Metoddiskussion

Även om den kvalitativa forskningsmetoden har många styrkor, som att ge djup förståelse av komplexa fenomen, finns det också vissa nackdelar och begränsningar att ta hänsyn till (Bryman & Bell 2017). Den kvalitativa forskningsmetoden ger inte ett generaliserbart resultat, vilket heller inte är syftet med denna studie, detta för att studien blir bunden till kontexten samt hur respondenterna ser på verkligheten genom sina ögon. Detta resulterar i att studiens resultat oftast blir svår att applicera i andra kontexter eller miljöer (ibid). Den kvalitativa forskningsmetoden bygger även på forskarens tolkning av resultatet, detta kan leda till en risk för subjektivitet eftersom forskarens bakgrund och erfarenheter kan påverka hur denne tolkar och analyserar data (ibid).

Eftersom urvalet i studien är målstyrt finns det en risk för skevheter i resultatet (Bryman & Bell 2017). Till exempel finns det en risk för att författaren väljer ut respondenter som kommer ge det önskade resultatet och att då viktiga perspektiv, som hade gett en bredare vinkel för resultatet, utesluts. När urvalet inte är tillräckligt representativt så går det heller inte att generalisera resultatet i slutändan (ibid). För att förhålla sig till detta har författaren inte avgränsat metoden samt att tydligt förmedla att denna studie inte gjorts i syfte till att producera ett generaliserbart resultat.

3.6.1 Trovärdighet och äkthet

I kvalitativa studier används de två kriterierna *trovärdighet* och *äkthet* för att bedöma och värdera kvaliteten i arbetet (Bryman & Bell 2017). Trovärdigheten består av fyra delkriterier; *tillförlitlighet*, *överförbarhet*, *pålitlighet*, och *konfirmering*.

Tillförlitlighet utgår ifrån att det finns flera olika och tänkbara beskrivningar av den sociala verkligheten och trovärdigheten i forskarens beskrivning som avgör för hur pass acceptabel beskrivningen är i andra individers ögon (Bryman & Bell 2017). För att uppnå tillförlitlighet är det viktigt att respondenterna får konfirmera det empiriska materialet så att forskaren har uppfattat deras sociala verklighet korrekt (ibid). För att uppnå tillförlitlighet så fick respondenterna möjlighet att bekräfta de transkriberade intervjuerna samt att ett flertal personer från olika organisationer intervjuades för att studien kunde inkludera flera olika perspektiv.

Överförbarhet belyser hur kvalitativ forskning och dess resultat har stort fokus på det kontextuellt unika i aspekt av den sociala verklighet som studeras (Bryman & Bell 2017). Av denna anledning uppmanas kvalitativa forskare till att lägga fokus på djupheten av resultatet och inte bredden. Dessa fylliga redogörelser eller täta beskrivningar ger andra personer en god grund för att bedöma hur pass överförbart resultatet är till en annan miljö (ibid). Denna studie använder semistrukturerade intervjuer vilket skapar en god personlig kontakt med varje respondent vilket möjliggör för att distinkta detaljer samt individuella reflektioner kan lyftas fram.

Pålitlighet går ut på att författaren ska ha ett granskande perspektiv vilket innebär att författaren ska säkerställa att det skapas en fullständig och tillgänglig redogörelse av alla faser av forskningsprocessen (Bryman & Bell 2017). För att uppnå denna pålitlighet kommer allt som utfördes i studien tydligt framgå samt innehålla fullständiga redogörelser för detta.

Konfirmering går ut på att forskaren ska göra det tydligt att dennes personliga värderingar eller teoretiska inriktning inte har påverkat utförandet av slutsatserna från undersökningen (Bryman & Bell 2017). För att uppfylla detta har författaren ställt faktabaserade frågor under intervjuerna samt aktivt tolkat det empiriska materialet så objektivt som möjligt.

Äkthet belyser att undersökningen ska ge en rättvis och autentisk bild av respondenternas åsikter (Bryman & Bell 2017). Detta är viktigt eftersom det är författarens ansvar att se till att respondenterna man valt kan ge en bra bild av det perspektivet som representeras (ibid). För att möjliggöra detta har författaren spelat in varje intervju för att kunna transkribera materialet så autentiskt som möjligt.

3.6.2 Etiska aspekter

Det finns flera etiska aspekter att ha i åtanke när man utför kvalitativa studier, detta för att säkerställa att respondenterna behandlas med respekt och att studien utförs på ett ansvarsfullt sätt. Bryman och Bell (2017) nämner fyra etiska aspekter som forskaren ansvarar för att ta hänsyn till när till exempel intervjuerna utförs; skada för deltagarnas del och konfidentialitet, brist på samtycke från deltagarnas sida, intrång på privatlivet och förekommande av falska förespeglningar eller undanhållande av viktig information (ibid).

Med dessa aspekter i åtanke under studiens gång valde författaren även att informera respondenterna om studiens ämne och innehåll både innan och under intervjuernas gång. Respondenterna blev även tillfrågade om att bli inspelade under intervjun för syftet att intervjun senare kunde transkriberas så autentiskt som möjligt. Det klargjordes även att inspelningarna endast skulle användas av författaren och inte bli publicerade någonstans.

4 Empiri

I detta kapitel presenteras det empiriska materialet som samlats in via semi-strukturerade intervjuer med tre respondenter; en från Energiföretagen, en från Preferred by Nature och en från Skogsindustrierna. Varje avsnitt inleds med en kort beskrivning av de valda organisationerna. Sedan har en sammanställning gjorts av den insamlade empirin som delats upp utifrån studiens frågeställningar.

4.1 Energiföretagen

Energiföretagen är en branschorganisation som samlar nära 400 företag som producerar, distribuerar, säljer och lagrar energi (Energiföretagen u.å). Energiföretagen agerar som en röst för energibranschen och jobbar bland annat med att energibranschen ska möjliggöra ett fossilfritt samhälle till 2045 genom elektrifiering. I syfte med att utveckla branschens kompetens och förmåga så erbjuder Energiföretagen specialstöd, omvärldsbevakning, teknikutveckling och utbildning till sina medlemmar. Energiföretagen hjälper även sina medlemmar med att skapa goda affärsmässiga villkor samt att generera konkurrensfördelar för svenska företag genom säkra och hållbara energileveranser (ibid).

4.1.1 Intervjusvar, Energiföretagen

Respondent 1, Raziye Khodayari, ansvarig för miljö, hållbarhet, energitillförsel och energiaskor

Ökade kostnader

Respondenten från Energiföretagen, Raziye, säger att utifrån tidigare erfarenhet med tidigare hållbarhetsregleringar så kan Avskogningsförordningen bidra till ökade kostnader för energiföretag. Företag kan behöva ta in ny kunnig personal med en specifik utbildning eller bakgrund som har kompetens för att kunna följa upp lagar korrekt. Förutom ny personal så ökar även de administrativa kostnaderna vilket kan vara mycket tidskrävande. Raziye menar att den viktigaste frågan för

energiföretag blir hur man kan använda och investera sina resurser för den största möjliga nyttan till så liten kostnad som möjligt.

Förändrade arbetssätt

Raziyeh säger att energiföretag som importerar bioolja och pellets kommer bli påverkade av Avskogningsförordningen eftersom dessa produkter är mycket svåra att granska. Detta för att produkterna innehåller en blandning av flera olika material och när företagen väl tar in dessa varor är det inte säkert att företagen vet exakt vart dessa produkter kommer ifrån. Oftast finns det heller inte tillräckligt med kompetens eller resurser hos företagen för att kunna granska varenda steg i värdekedjan för dessa produkter. Detta innebär att när Avskogningsförordningens nya krav på spårbarhet införs kommer det ske en förändring på marknaden, särskilt för bioolja och pellets. Raziyeh nämnde också att det nya kravet på spårbarhet är bra och något som behövs, samt att detta krav kommer träffa många företag både i och utanför energibranschen som kommer behöva implementera och förändra sina nuvarande arbetssätt.

Energiföretag som importerar sin biomassa bär ett stort ansvar över att säkerställa att dessa produkter uppfyller kraven, särskilt om det kommer från ett land med högre risk, till exempel Brasilien eller Peru. I dessa länder menar Raziyeh att det förekommer korruption och fusk och eftersom de kan få sin ekonomi att gå runt oavsett, är det upp till företagen själva att åka till länderna och säkerställa att kraven uppfylls. Genom att göra avvägningar på personer, företag och myndigheter i länderna man importerar ifrån kan energiföretaget säkerställa sin enskilda legitimitet.

Trovärdighet och legitimitet för energiföretag som importerar sin biomassa är väldigt viktiga menar Raziyeh, det blir en intressefråga för energiföretag att ställa krav på sina leverantörer och att följa alla hållbarhetskriterier. Detta för att energiföretag granskas av massmedia och har mycket press på sig i och med de rådande klimatfrågorna. Att ha så bra koll som möjligt på händelser som Avskogningsförordningen är mycket viktigt för att inte riskera att hamna i blåsväder.

”Om ett energiföretag till exempel hade köpt in biomassa som egentligen hade kunnat användas till pappersproduktion hade de behövt möta mycket kritik” - Raziyeh Khodayari.

Risken för att ett område avverkas för bioenergi är betydligt lägre än att området tillverkas för någon typ av jordbruksmark, men energiföretag behöver ändå ha koll på när och varför skogen avverkas om de ska importera biomassa. Energiföretag

ser även till att följa kaskadanvändningen som säger i vilken ordning produkter från skogen ska användas till, där biomassa står sist på listan.

Mervärde

Svaret på om Avskogningsförordningen kommer bidra till ökat mervärde för företagen är både ja och nej, säger Raziyeh. Hon menar att hållbarhetskriterier brukar vara givande för energiföretagen för att förstå komplexiteten för miljömässiga problem och att lära sig mer om dem. Avskogningsförordningen kommer bidra till att energiföretagen måste lära sig mer om vad som sker i länderna man importerar ifrån, förstå sig på komplexiteten om korruption och att den information man får om sina importerade varor inte alltid stämmer. Avskogningsförordningen kommer troligtvis bidra till att dessa problem lyfts fram ännu mer och att lagen skapar ett tillfälle för energiföretag och branschen att lära sig mer. Till exempel förnybardirektivet som var till stor hjälp för energibranschen att lära sig mer om hållbarhet och att strukturera sitt hållbarhetsarbete. Raziyeh menar också att tidigare lagar har haft stort fokus på det företagen redan har, det vill säga vilka verksamhetsområden i företagen som kan och inte kan klassas som hållbara. Däremot har det inte tidigare funnits särskilt mycket press på företagen att även lägga fokus på vad man kan göra, det vill säga att hitta nya innovativa lösningar på problem, förhoppningsvis är detta något som Avskogningsförordningen kan bidra med.

4.2 Preferred by Nature

Preferred by Nature är ”en ideell organisation som stödjer bättre markförvaltning och affärspraxis som gynnar människor, natur och klimat” (Preferred by Nature u.å b). Preferred by Nature håller i projekt som stödjer medvetenhetshöjande och kapacitetsbyggande samt erbjuder hållbarhetscertifieringstjänster. Organisationen arbetar med att utveckla praktiska lösningar för att skapa positiva effekter i produktionsland och leveranskedjor i över 100 länder. Fokuset i organisationen ligger på markanvändning såsom skog och jordbruk samt andra klimatpåverkande råvaror (ibid). Preferred by Nature har följt upp utvecklingen av Avskogningsförordningen sedan 2021 och har utvecklat ett due diligence-verktyg och andra resurser för att kunna hjälpa alla berörda företag och intressenter (Preferred by Nature u.å a).

4.2.1 Intervjusvar, Preferred by Nature

Respondent 2, Michael Jakobsen, regionchef Västeuropa.

Ökade kostnader

Respondent 2, Michael Jakobsen, säger att när det kommer till skoglig biomassa så kommer produkten oftast inte från ett ställe där det finns hög risk för avskogning. Däremot är det fortfarande mycket viktigt att företagen ser till att deras resurser är väldokumenterade, detta är något som kommer addera en extra kostnad för företagen. Det spelar även en stor roll om vart ifrån företagen importerar sina resurser, om företagen exempelvis endast använder resurser som är från Sverige så kommer Avskogningsförordningen bara innebära några små förändringar i hanteringen av värdekedjan. Däremot om ett företag importerar sina resurser från länder eller platser med hög risk såsom Brasilien, kommer företaget ha betydligt större uppgifter med att hantera värdekedjan framför sig. Detta innebär att energiföretag med en värdekedja med låg risk kommer få konkurrensfördelar på marknaden. De flesta energiföretagen har redan värdekedjor med låg risk och kommer därför inte bli lika påverkade av lagen som andra företag kan bli. De svenska energiföretagen som lagen framför allt kommer beröra är de som importerar bioolja.

Huruvida Avskogningsförordningen kommer påverka marknaden så säger Michael att även produktion som sker inom EU kommer att bli påverkad. Till exempel kommer sojaproduktion inom EU bli påverkad av lagen eftersom det tidigare inte funnits någon lag som reglerar just sojaprodukter på marknaden. Det har tidigare varit möjligt att importera vilken sojaprodukt som helst utan någon information om vart produkten härstammar ifrån och detta är något som Avskogningsförordningen kommer förändra. Om den nya lagen kommer bidra till ökade priser på marknaden är svårt att säga just nu, menar Michael, men det är definitivt något som kommer ge effekt på marknadssituationen och addera komplexitet i värdekedjorna.

Förändrade arbetssätt

Michael menar att det beror på vad energiföretagen redan gör idag för att veta hur deras arbetssätt kommer att förändras med lagen. Det är vanligt för företag i Sverige att ha flera hållbarhetskriterier och till exempel Förnybartdirektivet täcker redan en del faktorer. Beroende på vad för system företag använder sig av och vad de redan täcker så kommer det variera från företag till företag om vad för nya aktiviteter som behöver ackumuleras. Ett krav däremot som de flesta system inte täcker är kravet på geolokalisering.

Om ett energiföretag hade tagit hjälp av Preferred by Natures konsulttjänst angående avskogningsdirektivet så hade det gjorts en analys av vad för aktiviteter

eller rutiner som saknas i företaget i linje med lagen. En analys av vad för riskreducering företaget har implementerat för att undvika risk, om det finns en risk för att företagets produkter kan bidra till avskogning så hade de behövt hitta ett substitut med säkrare resurser att använda sig av.

Mervärde

Att Avskogningsförordningen eventuellt bidrar till mervärde, beror på, menar Michael. Detta för att lagen är väldigt omfattande och en del av kraven som den innefattar är kostsamma att implementera, om man jämför med värdet och påverkan den kan ha på avskogningsproblemet. Huruvida dessa lösningar som Europeiska kommissionen har tagit fram är de mest kostnadseffektiva för att kunna uppnå lagens mål samt eftersträvan för lagefterlevnad, vet man ännu inte. Däremot om det finns företag på marknaden som strävar efter ökad hållbarhet men som ännu inte gjort rätt aktiviteter för att uppnå det ännu så kommer Avskogningsförordningen definitivt att bidra till detta.

Ett annat dilemma med lagen som är viktigt att ta upp är att EU:s medlemsländer köper endast in en del av de importerade produkterna som finns på marknaden. Detta innebär att länderna i EU kommer att ha ”rena” värdekedjor som inte bidrar till avskogning, men detta innebär inte att avskogningen kommer minska globalt om andra marknader såsom Kina, Nordamerika och ursprungsländernas lokala marknader fortsätter att köpa produkterna.

Det är även viktigt att iaktta de indirekta effekterna som Avskogningsförordningen kan ha. Michael menar att lagen förhoppningsvis kan bidra till att motivera andra marknader till att introducera liknande regleringar, i så fall kan lagen ha en sekundär påverkan på avskogningsproblemet.

4.3 Skogsindustrierna

Skogsindustrierna är en branschorganisation vars syfte är att stärka företagens konkurrenskraft och verka för en ökad användning av skogsbaserade produkter, för att kunna driva tillväxt i världens bioekonomi (Skogsindustrierna 2016). Skogsindustrin är Sveriges främsta användare av bioenergi men också den största producenten av bioenergi som levererar bioenergi till samhället (Skogsindustrierna 2022). Skogsindustrierna företräder Sveriges sågverk, massa- och pappersindustri och agerar som deras röst vid politiska beslut om energi, skog, klimat, transporter och andra relevanta faktorer som påverkar företagens villkor (Skogsindustrierna 2016).

4.3.1 Intervjusvar, Skogsindustrierna

Respondent 3, Mårten Larsson, ansvarig för EU-skogsfrågor och bioenergifrågor

Ökade kostnader

Mårten Larsson tror att Avskogningsförordningen kommer ha en minimal påverkan på den bioenergin som är producerad med råvaror från Sverige, förutom att det möjligtvis blir ökade administrativa kostnader. Det finns en risk för att lagen kommer tillföra fler detaljer om spårbarhet och högre krav på due diligence som kan bidra till ytterligare kostnader, men för det mesta tror han att de svenska varorna kommer undan lindrigt.

Däremot kommer den globala marknaden påverkas en hel del. Lagen kommer att skärpa reglerna för bioenergi och detta kan leda till att mindre bioenergi kommer importeras till EU:s marknad, vilket möjligtvis kan driva upp priserna. Till exempel är det mycket biomassa som importeras från Kanada, vilket är ett land som har mycket urskog, det vill säga orörd skog. När Avskogningsförordningen är implementerad finns det en risk för att en del av Kanadas avverkning räknas som skogsdegradering, detta är ett av många exempel som kan bidra till att värdekedjor och produkter tas bort från marknaden. För de energiföretagen som befinner sig på globala marknader så kommer Avskogningsförordningen bidra till ökade kostnader för att kunna säkerställa lagefterlevnad. Att produkter försvinner från marknaden är också en faktor som kan göra det kostsamt för företag samt bidra med skador på ekonomin.

Förändrade arbetssätt

Mårten menar att det kommer bli värst för de företag som befinner sig i slutet av värdekedjan vilket är sista steget innan produkten når kunden. Dessa företag kommer behöva göra strategiska överväganden för att minska sin risk, vilket kräver fler resurser såsom administration och mer spårbarhet.

”En pappersmugg kan komma från hela världen” – Menar Mårten Larsson, och detta gäller också andra produkter som energiföretag importerar, till exempel biomassa i form av pellets. För dessa typer av produkter kommer spårbarheten bli lite extra svår.

Med tidigare lagar som reglerat palmolja, menar Mårten, att problem har uppstått för många företag med att kunna uppfylla spårbarhetskraven. Detta för att produkten kräver mycket resurser för att kunna spåra den från Sverige till där

palmen odlades, men också för att produkten blivit såld ett flertal gånger innan den anlönt till Sverige.

Mårten nämner också att problem kan uppstå för de svenska skogsbolagen som kommer behöva skicka in sina koordinater där avverkningen har skett. Denna information är väldigt känslig och det är helst inget man vill dela med sig till sina kunder och konkurrenter. Mårten anser att denna information borde hållas hemlig för att marknaden ska kunna fungera som den ska.

Sverige måste även kunna peka ut sina olika skogstyper; urskog, planterad skog, självföryngrad skog och plantage, detta blir en utredning för Sverige. Mårten menar att om detta kan göras och ett bra spårbarhetssystem finns så kommer inte de svenska företagen att uppleva några större problem i Sverige. Avskogningsförordningen kommer troligtvis kunna implementeras ganska lätt eftersom man sen innan har bra spårbarhetssystem, dessutom räknar man med att Sverige kommer räknas som ett land med låg risk i lagen. Däremot menar Mårten att det kan bli betydligt svårare för andra länder med implementeringen.

Mervärde

Mårten tror inte att lagen kommer bidra med något större mervärde, om det blir något mervärde kommer det inte kunna väga upp med kostnaderna. Mårten riktar stor kritik mot utformningen av lagen, den har gått från att endast fokusera på avskogning till att lägga fokus på att träffa skogsbruk. Han menar att den säkert kommer kunna stoppa avskogningen men att den försvårar med att förhindra annat som inte har med avskogning att göra. Till exempel i Sverige där avskogning eller skogsdegradering inte sker, skapar lagen endast en stress för aktörer i värdekedjan som ändå måste implementera nya system. I detta fall läggs energin i företagen på fel saker medan det i stället borde vara fokus på de ställen där det är hög risk för avskogning.

Mårten menar att många upplever att lagen är otydlig även fast den är färdig. Aktörer på marknaden vet fortfarande inte vad lagen kommer innebära för sitt företag och vad för aktiviteter man måste implementera, dessutom ska allt vara klart på 1,5 år och om något är fel så får man böter. En del tolkningar i lagen såsom skogsdegradering eller självföryngrad skog är ganska oklara och för breda, detta kan leda till att rättsfall i framtiden blir komplicerade eftersom orden inte är framtagna för juridiska tolkningar och kommer bli svåra att definiera i efterhand.

Mårten lyfter även svårigheterna som kan uppstå med spårbarheten, att kunna spåra alla slutprodukter till vart varje material har avverkats är väldigt svårt, menar han.

Mårten tror inte att Europeiska kommissionen har förstått hur svårt det kan bli i praktiken att samla in så mycket data eftersom produkter kan komma från så pass stora värdekedjor att det inte går att skilja vart allt kommer ifrån.

”Om det kommer in något i värdekedjan för pappersmassa som sedan skickats vidare och blivit flera olika produkter. Om dessa produkter senare kan spåras till avskogning, ska man då ta bort produkter för flera miljarder från marknaden?” – Mårten Larsson.

4.4 Sammanfattning av empiri

Tabell 1 utgör en sammanfattning av den insamlade empirin som visar likheter och skillnader i respondenternas svar på frågorna om de tre olika tematiska områdena; ökade kostnader, förändrade arbetssätt samt mervärde.

Organisation	Energiföretagen	Preferred by Nature	Skogsindustrierna
Ökade kostnader	Ökade kostnader i form av ny kunnig personal och andra administrativa kostnader vilket kan bli tidskrävande	Energiföretag med låg risk i sin värdekedja får konkurrensfördelar. Alla måste se till att sina resurser är väldokumenterade vilket är kostsamt.	Ökade administrativa kostnader men en minimal påverkan på den bioenergin som är producerad med råvaror från Sverige. Värdekedjor och resurser kan försvinna från den globala marknaden.
Förändrade arbetssätt	Mest förändring för energiföretag som importerar pellets och bioolja. Viktigt med korrekt spårbarhet för företagets legitimitet.	Beror på vad företagen redan gör. Geolokalisering är nytt och troligtvis inte något som många system som täcker. En genomgång av företagets risk och riskreducering är nödvändigt.	Värst för företagen i slutet på värdekedjan som kommer behöva minska sin risk. Extra svårt för produkterna som har olika ursprung och material såsom pellets och bioolja.
Mervärde	Mervärde i form av lärdom, energiföretagen kommer lära sig mer om korruption som sker i andra länder samt att strukturera sitt hållbarhetsarbete.	Kraven är kostsamma att implementera jämfört med nyttan den kan ha på avskogningsproblemet. Lagen tillför endast ”rena” värdekedjor inom EU. Påverkar inte vad som sker utanför.	Om ett mervärde skapas kommer det inte kunna väga upp för kostnaderna. Lagen kan minska avskogningen men förhindrar mycket annat som inte har med avskogning att göra.

Tabell 1. Sammanfattning av insamlad empiri

5 Analys och diskussion

I detta kapitel analyseras den insamlade empirin från intervjuer med de tre organisationerna i relation med studiens valda teorier; Porters hypotes, Creating Shared Value och legitimitetsteorin. Kapitlet avslutas med en diskussion.

5.1 Porters hypotes

Porters hypotes föreslår att korrekt utformade miljöregleringar kan stimulera innovation och förbättra företags konkurrenskraft. Teorin hävdar att införandet av miljöregleringar kan driva företag till att utveckla ny teknik, förbättra effektiviteten och minska kostnaderna (Porter & Van der Linde 1995). Resultatet i denna studie indikerar att Avskogningsförordningen inte är en sådan miljöreglering som stämmer in med Porters hypotes om att den kan bidra till reducerade kostnader. Alla tre respondenter; Energiföretagen, Preferred by Nature och Skogsindustrierna, anser att lagen kommer att leda till ökade kostnader för energiföretag i form av administrativa kostnader och andra nya resurser som företagen kan behöva ta in. Energiföretagen tror att lagen kan leda till att företagen kommer behöva anställa ny personal med relevant bakgrund och utbildning. Företagen kommer behöva se till att sina resurser är väldokumenterade, vilket är resurskrävande och något som adderar kostnad, menar Preferred by Nature. Skogsindustrierna tror att Avskogningsförordningen kan leda till att priset på marknaden ökar eftersom vissa värdekedjor och produkter kommer tas bort, vilket också gör det dyrare för energiföretagen.

Genom att engagera sig i hållbarhetsaktiviteter kan företag få konkurrensfördelar samtidigt som de gynnar miljön menar Porter och Van der Linde (1995). Preferred by Nature menar att det finns en chans för att energiföretag som enbart använder sig av svenska resurser kommer få konkurrensfördelar på den svenska marknaden eftersom dessa företag troligtvis kommer behöva implementera färre nya resurser jämfört med de energiföretagen som importerar pellets och bioolja från andra länder. Skogsindustrierna belyser också att de svenska företagen redan arbetar med liknande frågor i bland annat spårbarhet och kan därför komma undan lindrigt, samt kunna implementera lagen betydligt smidigare än andra länder.

Porters hypotes antyder att miljöregleringar kan leda företag till att söka innovativa lösningar, optimera sina processer och spara in på sina resurser (Porter & Van der Linde 1995). Energiföretagen menar att Avskogningsförordningen möjligtvis kan bidra till att företag tvingas hitta nya innovativa lösningar till problem i stället för att endast fokusera på vilka verksamhetsområden i företaget som är hållbara eller inte, vilket tidigare lagar har gjort. Preferred by Nature menar att det tidigare inte funnits krav på geolokalisering och att detta är något nytt som många företag kommer behöva jobba med. Nya spårbarhetssystem kommer med högst sannolikhet att införas, men om dessa nya system är innovativa och den bästa tänkbara lösningen, vet man ännu inte.

5.2 Creating Shared Value (CSV)

CSV är ett koncept som föreslår att företag kan generera ekonomiskt värde och samtidigt bidra till att lösa sociala och miljömässiga frågor. CSV föreslår att företag ska se sociala och miljömässiga frågor som affärsmöjligheter snarare än hinder. Företag ska sträva efter att skapa långsiktigt hållbart värde genom att anpassa sina strategier och mål, till exempel genom att integrera miljömässiga aktiviteter i sin värdekedja (Porter & Kramer 2011). De tre respondenterna från Energiföretagen, Preferred by Nature och Skogsindustrierna är alla överens om att Avskogningsförordningen inte kommer bidra till något större mervärde. Enligt Preferred by Nature handlar lagen om att hantera sina värdekedjor vilket kommer resultera i att alla värdekedjor i EU kommer vara "rena" efter implementeringen av lagen. Detta innebär att ingen värdekedja inom EU kommer bidra till avskogning och detta är något som gynnar miljön, men eftersom det med högsta sannolikhet kommer innebära ökade kostnader för nästan alla företag så stämmer den inte överens med CSV. Avskogningsförordningen kan alltså bidra till minskad avskogning men företagen som blir träffade av lagen kommer inte kunna generera något delat värde enligt CSV eftersom de förlorar på det rent ekonomiskt. Preferred by Nature menar att kostnaderna som Avskogningsförordningen innebär för alla företag, kommer bli svåra att väga upp för påverkan lagen har på avskogningsproblemet. Vidare menar Energiföretagen att det finns en chans att lagen i framtiden kan ha en indirekt påverkan på energibranschen som i senare skede kan bidra med ökad lärdom och utveckling av medvetenhet om miljömässiga problem.

5.3 Legitimitetsteorin

Legitimitetsteorin förklarar hur företag strävar efter att behålla sin legitimitet i samhället genom att anpassa sin organisation till samhällets normer, värderingar och förväntningar. Legitimiteten blir en resurs för företag och utan denna överlever

de inte på marknaden (Deegan 2002). När miljöregleringar införs med syftet att skydda klimatet är det enligt legitimitetsteorin att sträva efter lagefterlevnad eftersom det är en intressefråga för företag att upprätthålla sin sociala acceptans från bland annat myndigheter (Burlea & Popa 2013; Deegan 2002). Resultatet i denna studie indikerar att energiföretag är präglade av att ständigt förbättra sin legitimitet och trovärdighet. Energiföretagen menar att legitimitet är väldigt viktigt för företag i energibranschen eftersom de ofta granskas av massmedia, vilket är ett resultat av de rådande klimatfrågorna. Därför är trovärdigheten viktigt för de energiföretag som importerar biomassa och det blir en intressefråga för dem att ställa krav på sina leverantörer. Om det visar sig att ett energiföretag har förbrukat biomassa som var duglig för en långvarig produkt så kommer företaget få möta stor kritik. Vidare menar Energiföretagen att det är upp till företagen själva att säkerställa att kraven följs av sina leverantörer eftersom man inte förlitar sig på företagen, personerna eller myndigheterna i länder med hög risk. Alla dessa aktiviteter som energiföretag implementerar är för att säkerställa sin legitimitet och för att inte riskera att hamna i blåsväder med massmedia.

5.4 Diskussion

Som tidigare nämnt i det teoretiska problemet är det en brist på andra relevanta studier inom detta område. Därför inriktas diskussionen i denna uppsats att endast fokusera på hur det empiriska materialet förhåller sig till de valda teorierna.

I det första tematiska området om ökade kostnader är alla tre respondenter från; Energiföretagen, Preferred by Nature samt Skogsindustrierna, överens om att lagen kommer bidra till ökade kostnader i form av administrativa kostnader och att fler resurser behöver tas in. Detta resultat är inte i linje med Porters hypotes som säger att korrekt utformade miljöregleringar kan bidra med reducerade kostnader (Porter & Van der Linde 1995). Det går att diskutera hur utformningen av Avskogningsförordningen är i jämförelse med Porter och Van der Lindes (1995) förslag på hur miljöregleringar ska se ut. En korrekt utformad miljöreglering ska möjliggöra för företagen att själva kunna bestämma sin strategi och lösning som passar organisationen, den ska även främja kontinuerlig förbättring och uppmuntra innovation (ibid). Detta gör Avskogningsförordningen till en viss del, eftersom det är upp till företagen själva att ha koll på sina värdekedjor och dom riskerar böter om något inte görs korrekt. Detta kan ge företag incitament till att utveckla nya och effektiva lösningar, men det är fortfarande något som kan bli kostsamt. För det tredje så ska regleringen inte lämna något utrymme för osäkerhet, det vill säga att lagar ska administreras på ett samordnat sätt (ibid). Osäkerhet är något som många upplever angående Avskogningsförordningen, menar Skogsindustrierna. Som tidigare nämnt är en del tolkningar i lagen otydliga, många företag vet fortfarande

inte vad lagen kommer innebära för sin verksamhet och det finns många frågetecken om hur själva spårbarheten ska gå till. Detta öppnar upp för frågor om hur lagstiftningen kan förbättras i framtiden, vilket är något som Europeiska kommissionen förhoppningsvis kommer ta upp, eller lägga märke till.

Energiföretagen som endast använder sig av svenskproducerade varor såsom träbaserad biomassa får däremot konkurrensfördelar på marknaden. Detta för att dessa varor kräver mindre granskning och för att det i Sverige redan finns liknande spårbarhetssystem. Att dessutom inte behöva importera sina varor utan i stället köpa närproducerade varor är ur en miljömässig syn bättre eftersom varorna inte behöver fraktas lika långt. Dessutom sker det enligt Skogsindustrierna ingen avskogning eller skogsdegradering i Sverige. I detta fall stämmer Porters hypotes in till en viss del. Huruvida priserna ser ut för importerade varor gentemot närproducerade varor, är inte något som denna studie undersökt, men det vi vet är att de energiföretagen som använder sig av det miljömässigt bättre alternativet, får även konkurrensfördelar. Dessutom när dessa företag använder sig av miljömässigt bättre varor så skapas ett delat värde ur miljömässig synpunkt enligt CSV. Detta förhåller sig även till studiens teoretiska syntes som föreslår att det utfallet av Avskogningsförordningen som är i linje med Porters hypotes, även kommer falla inom ramen för CSV.

Studiens resultat tyder på att Avskogningsförordningen kommer leda till förändrade arbetssätt. Att dessa nya handlingar sker på rätt sätt enligt lagen är mycket viktigt för energiföretagen för att de kan säkerställa sin legitimitet och trovärdighet på marknaden. Att följa de nya spårbarhetskraven som bland annat innebär krav på geolokalisering och koordinater kommer vara extra utmanande för de energiföretagen som importerar pellets och bioljor, eftersom dessa typer av produkter är svåra att granska i efterhand. Att Avskogningsförordningen kan hjälpa dessa företag med sin legitimitet och trovärdighet på marknaden är därför en möjlig positiv konsekvens av lagen. Förhoppningsvis kan Avskogningsförordningen leda energiföretag till bättre spårbarhetssystem och bättre strukturer i sitt hållbarhetsarbete och att dessa faktorer bidrar till ökad legitimitet och trovärdighet på marknaden. Som tidigare nämnt av Energiföretagen, om det blir något mervärde av lagen så är det lärdom för företagen i energibranschen, men det är däremot tydligt att legitimiteten är det som spelar störst roll för energiföretagen och att denna faktor styr företaget. I detta fall kan Avskogningsförordningen hjälpa energiföretag med sin legitimitet, parallellt med en indirekt påverkan på avskogningsproblemet.

6 Slutsats

I det avslutande kapitlet presenteras författarens slutsatser som ämnar besvara studiens syfte och frågeställningar. Kapitlet avslutas sedan med en kritisk reflektion samt förslag till framtida forskning.

Kommer Avskogningsförordningen leda till ökade kostnader för energiföretag i Sverige?

Resultatet indikerar på att Avskogningsförordningen kommer bidra till ökade kostnader för energiföretag i Sverige. Hur stora eller små dessa kostnader kommer vara beror på vad för biomassa företagen använder för sin verksamhet samt vart biomassan härstammar från. De energiföretag som kommer möta störst konsekvenser av lagen är de som importerar sina varor från länder med hög risk, till exempel Brasilien eller Peru. Även de energiföretag som importerar produkter såsom pellets och bioolja kommer bli träffade av lagen eftersom dessa produkter innehåller en blandning av material av olika slag med olika ursprung och blir därför svåra att granska. I detta fall kommer lagen leda till att dessa företag måste implementera ökad spårbarhet och andra ökade kontroller som adderar kostnader till verksamheten. De energiföretagen som blir måttligt påverkade av Avskogningsförordningen är de företag som endast använder sig av biomassa med svenskt ursprung. Detta för att Sveriges skogsindustri redan har bra koll på spårbarhet samt har ingen skogsdegradering eller avskogning, vilket betyder att lagen kommer bli implementerad någorlunda enkelt. För energiföretagen som använder sig av svenska produkter, innebär det att de endast kommer behöva öka sina administrativa kostnader.

Kommer Avskogningsförordningen leda till att arbetssätt såsom affärer, processer och rutiner inom energibranschen sker på ett annorlunda sätt?

Resultatet indikerar på att alla energiföretag kommer behöva göra förändringar i sina verksamheter på grund av Avskogningsförordningen, men det kommer variera från företag till företag eftersom det handlar om vad för arbetssätt de har haft sen innan. Även fast skoglig biomassa oftast inte kommer från ett ställe där det

är hög risk för avskogning, så måste ändå energiföretag se till att sina resurser är väldokumenterade. Det är vanligt för företag i Sverige att ha flera hållbarhets-kriterier och för energiföretag som importerar sina produkter är det en intressefråga att ha bra koll på sina leverantörer. Däremot är det inte många företag vars system som täcker det nya kravet för geolokalisering, detta kommer troligtvis bli en ny faktor att jobba med för många företag. Energiföretag kommer även behöva göra sin due diligence som handlar om informationsinsamling, riskbedömning och riskreducering. När dessa processer sker kan företagen få reda på om sina varor bidrar till avskogning, om så är fallet, måste de hitta ett substitut. Denna process kommer troligtvis bli svårare för de energiföretag som importerar pellets och bioolja eftersom dessa produkter är så pass svåra att granska, dessutom eftersom bioolja kan innehålla soja, vilket är en produkt som tidigare aldrig blivit reglerad på detta sätt förut. Det finns också en risk för att vissa värdekedjor och produkter försvinner från marknaden. Till exempel från Kanada som har mycket urskog, vilket kan räknas som skogsdegradering om den avverkas. Detta kan bidra till att flera energiföretag kan behöva göra ändringar i sina värdekedjor och hitta substitut.

Kommer Avskogningsförordningen endast att bidra till ökade kostnader eller kommer den även bidra till ökat mervärde?

Studiens resultat påvisar att Avskogningsförordningen inte kommer bidra med något större mervärde. Lagen är väldigt omfattande och kraven är kostsamma att implementera vilket troligtvis inte kommer kunna väga upp till den inverkan som lagen kan ha på avskogningsproblemet, även fast den troligtvis kommer kunna stoppa en del av problemet. Avskogningsförordningen kommer däremot kunna bidra med lärdom för företag, både i och utanför energibranschen. Troligtvis bidrar den till att bättre spårbarhetssystem skapas samt att företagens hållbarhetsaktiviteter struktureras. Dessutom kan energiföretagen se det som ett tillfälle att lära sig mer om vad som sker i högriskländerna där till exempel korruption äger rum, men ur företagets perspektiv innebär lagen främst ökade kostnader. Då lagen endast innefattar EU:s medlemsländer bidrar den endast till att EU har ”rena” värdekedjor medan alla andra marknader utanför EU fortsätter som vanligt. Förhoppningsvis kan Avskogningsförordningen ha en indirekt påverkan på avskogningsproblemet genom att influera andra länder och marknader till att införa liknande regleringar.

Syftet med studien var att bidra med ökad förståelse om hur EU:s Avskogningsförordning kan påverka energiföretag i Sverige som använder sig av skogliga biobränslen och bioolja. Detta genom att undersöka hur branschen i framtiden kan behöva öka sina kontroller, rutiner och införa nya spårbarhetssystem.

Studiens resultat har skapat en inblick i hur energiföretag i Sverige, som använder sig av skogliga biobränslen och bioolja, i framtiden kommer behöva implementera fler resurser. Till exempel; administration, spårbarhetssystem, riskhantering och ny kunnig personal, detta för att erhålla lagefterlevnad enligt Avskogningsförordningen. Studiens resultat indikerar också på att den nya lagen kommer leda till ökade kostnader för nästan alla energiföretag i Sverige. Med detta resultat skapas en bättre förståelse för hur Avskogningsförordningen troligtvis kommer att påverka företag i energibranschen i framtiden, med andra ord är syftet med uppsatsen uppnått.

6.1 Kritisk reflektion

Först och främst är det viktigt att ta hänsyn till att Avskogningsförordningen ännu inte blivit implementerad av något energiföretag än, vilket gör resultatet i denna uppsats preliminärt. Därefter är det viktigt att uppmärksamma vilket perspektiv som studien utfördes från, det vill säga organisationernas och företagens perspektiv. Det är mycket sannolikt att ett annorlunda resultat hade genererats om andra perspektiv från andra organisationer, personer eller branscher blev belysta, framför allt angående den tredje frågeställningen som handlar om mervärde. Dessutom går det att spekulera om huruvida resultatet hade sett ut om en annan författare hade utfört denna studie. Det finns en chans att resultatet hade varit annorlunda om en person med en annan bakgrund, utbildning eller synvinkel hade utfört studien. Organisationerna valdes ut med ett målstyrt urval, vilket faller inom ramen för avgränsningen men detta betyder att resultatet inte kan generaliseras till alla organisationer på den svenska marknaden, detta innebär att andra organisationer kan ha avvikande åsikter om studiens ämne.

6.2 Framtida forskning

Förslag på framtida forskning är att ta upp samma eller liknande frågeställningar igen om några år efter att Avskogningsförordningen blivit implementerad. När lagen blivit implementerad öppnas möjligheten upp för att studera energiföretagen i fråga, i stället för att lägga fokus på organisationer så som denna studie gjort. Det finns även möjlighet att dela upp de tre frågeställningarna som denna studie tagit upp och i stället göra det till tre olika fördjupade studier. Till exempel kan den första frågeställningen om kostnader göras till en separat kvantitativ studie. Detta för att ta reda på de exakta kostnaderna som Avskogningsförordningen har bidragit med, några år efter implementeringen av lagen. De resterande frågeställningarna kan också delas upp till separata studier för ytterligare fördjupningar inom ämnet.

Referenser

Vetenskapliga artiklar:

Bager, S., Persson, M., & Reis, T. (2020). *Reducing commodity-driven tropical deforestation: political feasibility and 'theories of change' for EU policy options*. Reducing Commodity-Driven Deforestation.

https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3624073

Bagley, C. E. (2006). *What's Law got to do with it: A Systems Approach to Management*.

<https://www.hbs.edu/ris/Publication%20Files/06-038.pdf>

Bala, G., Caldeira, K., Wickett, M., Phillips, T. J., Lobell, D. B., Delire, C., & Mirin, A. (2007). *Combined climate and carbon-cycle effects of large-scale deforestation*. Proceedings of the National Academy of Sciences, 104(16), 6550-6555.

<https://www.pnas.org/doi/epdf/10.1073/pnas.0608998104>

Burlea, A. S., & Popa, I. (2013). *Legitimacy theory*. Encyclopedia of corporate social responsibility, 21, 1579-1584.

https://www.researchgate.net/profile/Adriana-Burlea-Schiopoiu/publication/303928907_Legitimacy_Theory/links/585bef9e08ae329d61f2e0b6/Legitimacy-Theory.pdf

Creutzig, F., Ravindranath, N. H., Berndes, G., Bolwig, S., Bright, R., Cherubini, F., & Masera, O. (2015). Bioenergy and climate change mitigation: an assessment. *Gcb Bioenergy*, 7(5), 916-944.

<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/gcbb.12205>

Deegan, C. (2002). Introduction: *The legitimising effect of social and environmental disclosures—a theoretical foundation*. Accounting, auditing & accountability journal, 15(3), 282-311.

<https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/09513570210435852/full/html#idm46007599762224>

Deegan, C. M. (2019). *Legitimacy theory: Despite its enduring popularity and contribution, time is right for a necessary makeover*. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*.

<https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/AAAJ-08-2018-3638/full/html>

Field, C. B., Campbell, J. E., & Lobell, D. B. (2008). *Biomass energy: the scale of the potential resource*. *Trends in ecology & evolution*, 23(2), 65-72.

<https://reader.elsevier.com/reader/sd/pii/S0169534708000098?token=895559979E2BBA54EDB50C450014A9F328FAD005ABD52BBE7D511C225CF1E5DAE249CAB22D6D92BE0878D3C97F16E281&originRegion=eu-west-1&originCreation=20230328140404>

Kramer, M. R., & Porter, M. (2011). *Creating shared value* (Vol. 17). Boston, MA, USA: FSG.

https://moodle.luniversitenumérique.fr/pluginfile.php/6274/mod_folder/content/0/8.%20La%20valeur%20partage%CC%81e%20-%20Micheal%20Porter.pdf

Linneberg, M. S., & Korsgaard, S. (2019). *Coding qualitative data: A synthesis guiding the novice*. *Qualitative research journal*, 19(3), 259-270.

<https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/QRJ-12-2018-0012/full/pdf?title=coding-qualitative-data-a-synthesis-guiding-the-novice>

Mubareka, S., Barredo, J. I., Giuntoli, J., Grassi, G., Migliavacca, M., Robert, N., & Vizzarri, M. (2022). *The role of scientists in EU forest-related policy in the Green Deal era*. *One Earth*, 5(1), 10-13.

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2590332221007314>

Palmer, K., Oates, W. E., & Portney, P. R. (1995). *Tightening environmental standards: the benefit-cost or the no-cost paradigm?*. *Journal of economic perspectives*, 9(4), 119-132.

<https://pubs.aeaweb.org/doi/pdfplus/10.1257/jep.9.4.119>

Porter, M. (1991), *America's Green Strategy*, *Scientific American*, 264(4), 168.

Porter, M. E., & van der Linde, C. (1995). *Toward a New Conception of the Environment-Competitiveness*.

https://www.jstor.org/stable/pdf/2138392.pdf?refreqid=excelsior%3Ae10732592a89e2cc6d53a235dd239112&ab_segments=&origin=&initiator=&acceptTC=1

Suchman, M. C. (1995). *Managing legitimacy: Strategic and institutional approaches*. *Academy of management review*, 20(3), 571-610.

<https://journals.aom.org/doi/abs/10.5465/AMR.1995.9508080331>

Titus, B. D., Brown, K., Helmisaari, H. S., Vanguelova, E., Stupak, I., Evans, A., ... & Reece, P. (2021). *Sustainable forest biomass: A review of current residue harvesting guidelines*. *Energy, Sustainability and Society*, 11(1), 1-32.

<https://energysustainsoc.biomedcentral.com/articles/10.1186/s13705-021-00281-w>

Walker, H., Di Sisto, L., & McBain, D. (2008). *Drivers and barriers to environmental supply chain management practices: Lessons from the public and private sectors*. *Journal of purchasing and supply management*, 14(1), 69-85.

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1478409208000083>

Zhunosova, E., Ahimbisibwe, V., Sadeghi, A., Toledo-Aceves, T., Kabwe, G., & Günter, S. (2022). *Potential impacts of the proposed EU regulation on deforestation-free supply chains on smallholders, indigenous peoples, and local communities in producer countries outside the EU*. *Forest Policy and Economics*, 143, 102817.

https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1389934122001307?casa_token=NtWPTSV6pXMAAAA:SREdcG8Zc3ZB4bgTvTSlqorwrZUtecv5htd9fzvVuGM4iBTgMpZd9xSI22OD5cN8uRr1sE2TM5Q

Zimmerman, M. A., & Zeitz, G. J. (2002). *Beyond survival: Achieving new venture growth by building legitimacy*. *Academy of management review*, 27(3), 414-431.

<https://journals.aom.org/doi/abs/10.5465/AMR.2002.7389921>

Populärvetenskaplig artikel:

Kramer, M. (2020). *Creating shared value to tackle climate change*. Enel. [2023-04-25]

<https://www.enel.com/company/stories/articles/2020/05/creating-shared-value-climate-change>

Böcker:

Akbari, H., Davis, S., Dorsano, S., Huang, J & Winnett, S. (1992) *Cooling our Communities. A Guidebook on Tree Planting and Light-Colored Surfacing*. United States Environmental Protection Agency, Washington D.C.

<https://escholarship.org/content/qt98z8p10x/qt98z8p10x.pdf>

Bryman, A. och Bell, E. (2017). *Företagsekonomiska forskningsmetoder*, upplaga 3. Liber: Stockholm (978-91-47-11207-4)

Digitala källor

Energiföretagen (u.å). *Om oss*

<https://www.energiforetagen.se/om-oss/>

Europeiska rådet (2022) *European Green Deal*

<https://www.consilium.europa.eu/en/policies/green-deal/>

Europeiska kommissionen (2022). *Den gröna given: EU enas om lagstiftning för att bekämpa global avskogning och skogsförstörelse orsakade av produktion och konsumtion i EU* [pressmeddelande], 6 december.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/IP_22_7444

Europeiska kommissionen (u.å). *Sverige och EU:s gröna giv*

https://sweden.representation.ec.europa.eu/strategi-och-prioriteringar/viktiga-eu-fragor-sverige/sverige-och-eus-grona-giv-miljon-och-klimatet_sv

Europeiska parlamentet (2022). *Deal on new law to ensure products causing deforestation are not sold in the EU*

<https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20221205IPR60607/deal-on-new-law-to-ensure-products-causing-deforestation-are-not-sold-in-the-eu>

Global Traceability (u.å). *EUDR – EU deforestation-free regulation*

<https://www.global-traceability.com/eudr-eu-deforestation-free-regulation/#three>

Naturskyddsföreningen (2021). *Vanliga frågor om biobränslen*

<https://www.naturskyddsforeningen.se/artiklar/vanliga-fragor-om-biobranslen/>

Naturskyddsföreningen (2021). *Palmolja – allt du behöver veta*

<https://www.naturskyddsforeningen.se/artiklar/palmolja-allt-du-behoover-veta/>

Naturvårdsverket (u.å). *Hållbar bioenergi*

<https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/klimatomstallningen/omraden/klimatet-och-energin/hallbar-bioenergi/>

Naturvårdsverket (u.å). *Energins påverkan på miljön*

<https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/klimatomstallningen/omraden/klimatet-och-energin/energins-paverkan-pa-miljon/>

Naturvårdsverket (u.å). *El och fjärrvärme, utsläpp av växthusgaser*
<https://www.naturvardsverket.se/data-och-statistik/klimat/vaxthusgaser-utslapp-fran-el-och-fjarrvarme/>

Preferred by Nature (u.å). *EU deforestation regulation (EUDR)*
<https://preferredbynature.org/EUDR>

Preferred by Nature (u.å). *What we do*
<https://preferredbynature.org/what-we-do>

Skogsstyrelsen (2023). *Bioenergi från skogen* <https://www.skogsstyrelsen.se/mer-om-skog/bioenergi/>

Skogsindustrierna (2016). *Det här gör vi*
<https://www.skogsindustrierna.se/om-oss/det-har-gor-vi/>

Skogsindustrierna (2022). *El och energi*
<https://www.skogsindustrierna.se/om-skogsindustrin/skogsindustrin-som-anvandare-och-producent-av-el/>

SCB (2022). *Elproduktion och förbrukning i Sverige*
<https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/miljo/elektricitet-i-sverige/>

Sydved (u.å). *Skogsbränsle*
<https://www.sydved.se/tjanster/skogsbransle>

Studentarbete:

Emerson, O. (2020). *Impacts of environmental regulations on firm performance: the development of a new perspective*. (Examensarbete 21). Sveriges Lantbruksuniversitet. Institutionen för Skogsekonomi.
https://stud.epsilon.slu.se/15683/7/emerson_o_200630.pdf

Rapport:

Energiföretagen (2018). *Energi för en växande ekonomi*
https://www.energiforetagen.se/globalassets/energiforetagen/nyheter/2019/energi-for-en-vaxande-ekonomi_2019128-mio.pdf

Bilaga 1 - intervjuguide med organisationer

Energiföretagen

1. Hur tror du att avskogningsförordningen kommer att påverka den svenska energimarknaden och aktörerna?
2. Tror du att lagen kommer att leda till ökade kostnader? Om ja, i så fall vad för kostnader?
3. Avskogningsförordningen kommer även att inkludera derivade produkter från sojaböner och palmolja. Är detta något som kommer påverka bioolja marknaden och tillgången till biobränsle?
4. Utöver Förnybartdirektivet så ställer Avskogningsförordningen krav på spårbarheten på restprodukter. Hur tror det påverkar marknaden?
5. När liknande lagar träder kraft, hur går företagen till väga? har företagen behövt implementera nya resurser?
6. när nya lagar införs i denna bransch, brukar företagen bara sträva efter lagefterlevnad eller ser dom det som ett tillfälle att öka sin medvetenhet kring ämnet?

Preferred by Nature

1. Hur tror du att avskogningsförordningen kommer att påverka den svenska energimarknaden och aktörerna?
2. Kommer lagen påverka endast bolag som importerar biobränslen till EU?
3. Tror du att lagen kommer att leda till ökade kostnader? Om ja, i så fall vad för kostnader?
4. Om ni skulle hjälpa ett energiföretag med eran konsulttjänst, vilka processer i värdekedjan hade ni kollat på?
5. Har ni börjat få uppdrag av kunder som ber om hjälp att implementera Avskogningsförordningen, ser ni att detta kommer öka?
6. Kommer lagstiftningen leda till förändrade arbetssätt hos energiföretagen? Kommer det att krävas fler resurser?
7. Vad tror du att lagstiftningen bidrar med för mervärde för företag och miljön?

Skogsindustrierna

1. Ser du att den nya avskogningsförordningen kommer påverka den svenska energimarknaden på något sätt?
2. Kommer lagen påverka endast bolag som importerar biobränslen till EU?
3. Hur tror du att avskogningsförordningen kommer att påverka energimarknaden och aktörerna?
4. Tror du att lagen kommer att leda till ökade kostnader? Om ja, i så fall vad för kostnader?
5. Tror du att lagen kan leda till ett ökat mervärde för energiföretagen? Till exempel via ett ökat arbete med biologisk mångfald och ökad hänsyn?
6. Kommer det leda till förändrade arbetssätt för skogsbolagen? Kommer det krävas fler resurser?
7. Kan lagen påverka priserna för biobränslen i framtiden?
8. Ser du något mervärde med lagstiftningen?

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver godkänna publiceringen. Om du kryssar i **JA**, så kommer fulltexten (pdf-filen) och metadata bli synliga och sökbara på internet. Om du kryssar i **NEJ**, kommer endast metadata och sammanfattning bli synliga och sökbara. Även om du inte publicerar fulltexten kommer den arkiveras digitalt. Om fler än en person har skrivit arbetet gäller krysset för samtliga författare. Du hittar en länk till SLU:s publiceringsavtal på den här sidan:

- <https://libanswers.slu.se/sv/faq/228316>.

JA, jag/vi ger härmed min/vår tillåtelse till att föreliggande arbete publiceras enligt SLU:s avtal om överlåtelse av rätt att publicera verk.

NEJ, jag/vi ger inte min/vår tillåtelse att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.